

Tartu Ülikooli Raamatukogu
eestikeelse perioodika tähestikkataloog (PA eestik.)

Koostatud 1967-1998

Pass kataloogile nr.19 „TRÜ TR kataloogisüsteemi juhis

Kataloogi ülesanne

Eestikeelse perioodika tähestikkataloog on lugejakataloog, mis võimaldab leida eestikeelset perioodikat ja ka Eesti asutuste väljaantud võõrkeelset perioodikat. Perioodika tähestikkataloogide nimetuste lühivormiks on PA.

Asukoht

Kataloog asub sedelkataloogide ruumis.

Suurus

Kataloog on 1 kataloogikapis 42 kastis. 01.01.1999 seisuga oli kaartide arv umbes 6 000, keskmine juurdekasv aastas - umbes 50 kaarti. 1998.a. lõpetati kataloogi koostamine, täiendamine ja parandamine.

Kataloogi juurde kuuluvad järgmised kartoteegid:

- Geograafiline kartoteek (2 kastis)
- Erihoiult [saabunud perioodilised väljaanded] 1988-1992 (1 kastis)
- Uued nimetused 1988-1998 (3 kastis)

Kartoteekide alguses on viide: Täielikku kirjet vt. kataloogist.

Sisu

Kataloog peegeldab ajalehtede kogus olevaid eestikeelseid ajalehti ja eestikeelse trükise kogus olevaid eestikeelseid ajakirju ja jätkväljaandeid, mis on ilmunud kuni 1998. aastani olenemata ilmumiskohast. Kataloog peegeldab ka Eesti kollektiivide võõrkeelseid väljaandeid.

Kirje

Kirje koostamisel on kasutatud erinevaid kirjereegleid:

- 1950–1973 kehtisid Nõukogude Liidus nn. ühtsed reeglid "Единые правила описания произведений печати для библиотечных каталогов"
- alates 1974. a. hakati kasutama ühtsete reeglite uusredaktsiooni
- 1. aprillist 1978. a. mindi üle uuele kirjevormile, mille aluseks oli Nõukogude Liidus ilmunud standard ГОСТ 7.1-76. Ühtlasi hakati kasutama ka Eestis koostatud juhendit "Trükiste bibliograafiline kirjeldamine" (Tallinn, 1981)
- 1986. aastast kasutati „Правила составления библиографического описания“ (Moskva, 1986)
- 1994. aastal, seoses üleminekuga arvutikataloogimisele, võeti kasutusele rahvusvahelised kirjestandardid ja -reeglid (ISBD, AACR)

Kataloog sisaldab koondkirjete põhi-, täiend-, viite- ja teatmekaarte.

1. Põhikirie on koostatud igale väljaandele kollektiiv autori või pealkirja järgi. Kollektiivi nimi pealdises on ühtlustatud. Koondkirjete on näidatud kogu väljaande kõik kohaviidad. Kui väljaanne koosneb individuaalandmetega köidetest, siis on koostatud igale köitele individuaalkirje, mis on liidetud nii perioodika tähestikkataloogi koondkirje juurde kui ka raamatute kataloogidesse (G,A,S).

2. Täiendkirjed on koostatud

- pealkirja all kataloogitud teose puhul:

- a) väljaandvale asutusele
- b) kaanepealkirjale, kui see erineb tiitellehel olevast pealkirjast kolme esimese sõna osas
- c) muudetud pealkirjale
- d) rööppealkirjale
- e) lühendpealkirjale
- f) kollektiivile, kui teos käsitleb kollektiivi ajalugu või tegevust

- kollektiivi all kataloogitud teose puhul - pealkirjale, mille algus erineb pealdisest.

3. Viitekaardid on koostatud:

- a) kollektiivi nimetuse erinevatelt vormidelt kataloogis kasutatud nimevormile
- b) uuel kirjavariisil vanale.

4. Teatmekaarte on kasutatud:

- a) kataloogikaartide järjestuse selgitamiseks
- b) kirjereeglite tingitud muudatuste puhul kirje pealdises
- c) kollektiivide puhul, mis olid muutnud oma nimetust.

Kirje koostamisel oli aluseks selle keele ortograafia, milles teos oli avaldatud.

Raamatukogulikud märkused

Eestikeelse perioodika kohaviidaks on eestikeelse trükise kogu kohaviit. Näiteks: A-63678.

Ajalehtede kogu tähiseks kohaviidas on Ajaleht.

Kui perioodika koondkirje koosneb paljundatud individuaalkirje kaartidest, siis on uuemate kaartide allosas näidatud ka UDK indeksid.

Kataloogimisosakonnas koostatud kirjed (generaalkaardid) paljundati kõikide lugejakataloogide jaoks. Esialgu dubleeriti kaarte käsitsi, hilisemal aastatel kirjutusmasinal. Alates 1968. aastast kasutati elektrograafilisel teel paljundatud kaarte, mille alläärel olid ka UDK indeksid. Aastatel 1994-1998 (INGRIDI ajal) kasutati arvutiväljatrükina saadud kaarte, mille allosas olid nii UDK indeksid kui ka märksõnad.

Kataloogi ülesehitus

Tähestik

Kataloog on üles ehitatud järgmise tähestiku alusel:

a b c (č) d e f g h i j k l m n o p q r s š z ž t u v(w) õ ä ö ü x y

Kaartide järjestamine

Kaardid on järjestatud vastavalt "Единые правила описания произведений печати для библиотечных каталогов" tähestikuliselt ühtses reas. Järjestusühikuks on sõna ja lause. Kirjavahemärke, v.a punkt, ei arvestata. Sidekriipsuga sõnad on arvestatud kahe eraldi sõnana. Sidekriipsuga lõppevaid või algavaid sõnu on käsitletud ka eraldi sõnadena.

Ühe kollektiivi piires on järjestatud:

- a) kollektiivi nimi autori kohal
- b) kollektiivi ja selle allasutuse nimi autori kohal
- c) kollektiivi nimi pealkirjas.

Kaartide liitmine ja mahakantud kirjanduse kaartide eemaldamine

Kataloogiga töötasid Riina Somson (põhitöötaja), Ida Noppel, Udo Otsus ja Kandle Tralla. Kaartide liitmise käigus kataloogi ka redigeeriti (lisati viitekaarte, parandati kohaviitu jne.).

Kataloogivormistus

Kataloogikastidel on valged etiketid. Etikettidele on märgitud kasti number ja täht, tähtede ühend, sõna või nimi, millega algab esimene kaart kasti ja sidekriipsu järel – millega algab viimane kaart kasti. Teatud hulga kaartide eraldamiseks kasti on kasutatud valgest plastikust vahekaarte, millele on kirjutatud esimesed tähed või sõnad kirjest (pealkirjast või kollektiivi nimest). Iga perioodilise väljaande kirje alguses on keskväljega beežist kartongist vahekaart, alljaotiste eraldamiseks on kasutatud külgväljega vahekaarte. Kataloogi juurde kuulub kataloogisilt: „Tähestikkataloog. Eesti perioodika.“ Sildile on lisatud ka tähestik, mida antud kataloogis kasutatakse.

Ajalugu

1967 – moodustati eestikeelse perioodika alfabeetiline kataloog, milleks eraldati eestikeelse kirjanduse alfabeetilisest kataloogist umbes 2400 kaarti.

1986-1987 - redigeeriti kataloogi. Riina Somson võrdles generaalkataloogi vastavust tähestikkataloogiga, ühtlustas kirjete pealdisi, viis väljaanded kokku viimase pealkirja alla, asendas puudunud ja kulunud kaardid ning kontrollis kaartide järjestust.

1990 – hakati koostama raamatute seeriade lühikirjeid ka perioodika tähestikkataloogi jaoks, et paremini seostada eestikeelsete raamatute ja perioodiliste väljaannete tähestikkatalooge.

01.01.1999 - lõpetati kataloogi koostamine, täiendamine ja parandamine seoses infosüsteemi INNOPAC rakendamisega.

2014 – kõik kirjed pole veel sisestatud e-kataloogi. (Kataloogi peab veel säilitama!).

Kataloogimisreeglid ja metoodilised juhendid

1. Trükiste bibliograafiline kirjeldamine. Tallinn, 1981.
2. ISBD(CR) : rahvusvahelised jadaväljaannete ja teiste pidevväljaannete bibliograafilise kirjeldamise reeglid. Tallinn, 2004.
3. Единые правила описания произведений печати для библиотечных каталогов. Ч. 2, Описание периодических изданий. Москва, 1966.
4. Сама. Ч. I. Вып. 2, Организация алфавитного каталога. Москва, 1961.
5. ГОСТ 7.1-76 : библиографическое описание произведений печати. Москва, 1977.
6. Библиографическое описание произведений печати : инструктивно-методические указания. Москва, 1978.
7. Правила составления библиографического описания. Москва, 1986.

Märkus: 23. märtsil 2006.a. otsustas kaart- ja sedelkataloogide säilitamise töögrupp: Eestikeelse perioodika tähestikkataloog on täielikum kui generaalkataloog ja seega **kuulub alalisele säilitamisele**. Eestikeelse perioodika generaalkataloogi ei säilitata.

Kataloogipass on koostatud 2 eksemplaris: raamatukogu arhiivi eksemplar ja säilitamisele kuuluvate kaartkataloogide hoiuruumi (r. 254) eksemplar. Pass on leitav ka raamatukogu kodulehelt.

Passi koostajad: Elsa Loorits, Marina Ostrovskaja, jaanuar 2015

Kinnitatud TÜR kaart- ja sedelkataloogide säilitamise töögrupi poolt 13.01. 2015